

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор Навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

27 серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЇ В РОЗВИТКУ ЦИВІЛІЗАЦІЙ»

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)

спеціалізація С1.02. Міжнародні економічні відносини

освітня програма Міжнародні економічні відносини

вид дисципліни: за вибором

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
«27» серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Олена ДОВГАЛЬ, д-р екон. наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ХНУ імені В. Н. Каразіна

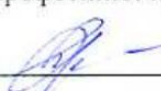
Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Міжнародні економічні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми

_____ Олена ДОВГАЛЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від 27 серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Інновації в розвитку цивілізацій» складена відповідно до програми підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізації С1.02. Міжнародні економічні відносини.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування необхідних теоретичних знань та практичних навичок, які дозволять ефективно використовувати на практиці методологічні підходи до аналізу концепцій світового економічного розвитку на рівні, який відповідав би вимогам підготовки докторів філософії.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни – формування та розвиток у здобувачів знань щодо сутті і напрямів концепцій світового економічного розвитку, перспектив їхнього подальшого розвитку, а також вироблення навичок використання своїх теоретичних знань та інструментарію економічної теорії для дослідження практичних економічних проблем.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни для підготовки
Обов'язкова / За вибором
Денна форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
2-й
Лекції
12 год.
Практичні, семінарські заняття
24 год.
Самостійна робота
58 год.
Індивідуальні завдання
-

1.6. Перелік компетентностей, формуванню яких сприяє дисципліна:

– загальні компетентності:

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору

– спеціальні компетентності:

СК02. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики міжнародних економічних відносин.

СК03. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати неекономічні аспекти при розв'язанні комплексних проблем міжнародної економічних відносин та проведенні досліджень.

1.7. Заплановані результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

РН08. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з міжнародних економічних відносин з використанням сучасного наукового інструментарію.

РН10. Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин на основі цілісного наукового уявлення про економічну єдність світу, ефективно застосовувати регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

1.8. Передумови вивчення: Глобальні виклики в системі міжнародних економічних відносин, Особливості світових інтеграційних процесів, Економіко-математичне моделювання глобальних економічних явищ.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Система інновацій та інноваційний розвиток

Поняття і система інновацій. Різновиди інновацій. Відмінності інноваційного і виробничого процесів. Спонукальні мотиви до інновацій. Джерела і ініціатори інновацій. Види інновацій. Рівень новизни інновацій. Класифікація винаходів та їх зв'язок з інноваціями. Інноваційна рента і квазірента. Форми інноваційної ренти. Технологічна квазірента. Інтелектуальна квазірента. Інформаційна квазірента. Інноваційний ефект в натуральній формі. Інновації як двигун суспільного прогресу. Інноваційний тип економічного розвитку.

Тема 2. Мотиви і механізми інноваційного розвитку цивілізацій

«Людський чинник». Людина як інноватор і консерватор. Відмінність інновацій від творчості. Відмінність інновацій від винахідництва. Відмінність інновацій від науки. Психологічно-інтелектуальні мотиви інноваційної діяльності. Демографічний чинник. Економічний мотив. Соціокультурні чинники. Релігійний чинник. Мотиви, витоки і наслідки людського консерватизму. Ринкові інноваційні механізми. Квазіринковий інноваційний механізм. Держава і інновації. Роль держави в інноваційній діяльності. Державне регулювання інноваційної діяльності. Інвестиції і інновації. Поняття інноваційного клімату. Інноваційно-інвестиційне кільце. Органічна єдність інновацій і інвестицій.

Тема 3. Закономірності інноваційного розвитку цивілізацій

Динаміка інноваційного оновлення суспільства. Криза як обов'язковий елемент циклічної динаміки соціальних систем. Періодичне інноваційне оновлення як загальна закономірність суспільства в цілому і всіх складових його систем. Фази інноваційних циклів. Зв'язок інноваційної ренти і квазіренти з фазами інноваційних циклів. Взаємовплив інноваційних циклів різної тривалості та їх взаємодія з циклічною динамікою різних сфер суспільства. Цивілізаційна соціогенетика. Закономірності соціогенетики: спадковості, мінливості і відбору. Основні елементи в структурі цивілізаційного генотипу: природно-екологічне середовище, демографічна, технологічна, економічна складові, соціальна структура, державно-політична, соціокультурна і історична складові. Різні рівні цивілізацій. Чинники, що обумовлюють мінливість локальних і світових цивілізацій. Спадковість, мінливість і відбір в динаміці цивілізацій.

Тема 4. Екологічні та демографічні інновації

Екологічні цикли і кризи. Хроніка тисячоліть. Екологічні катастрофи, викликані людиною. Природні цикли як загальна форма руху матерії. Еволюція природної і соціальної систем. Екологічна революція. Низка екологічних криз та їх наслідки. Напрямки екологічних інновацій. Екологічні інновації як основа для подолання екологічної кризи. Два основні поля застосування екологічних інновацій. Сценарії екологічного розвитку світу. Формування ноосферної цивілізації.

Класифікація демографічних циклів. Демографічні цикли етносів, націй, народів. Демографічні цикли цивілізацій. Історичні тенденції циклічної динаміки чисельності

населення. Тенденції динаміки і структури населення світу. Світовий демографічний перехід 1750–2100 рр. Світова демографічна криза. Демографічні виклики XXI століття.

Тема 5. Технологічні інновації

Технології в структурі і динаміці цивілізацій. Технологічний спосіб виробництва. Циклічно-генетичні закономірності технологічної динаміки. Технологічний прогрес – загальна закономірність циклічної динаміки цивілізацій. Закономірності технологічної генетики. Інновації в технологічній динаміці. 10 стадій розвитку суспільства. Інтенсивність і складність інновацій. Нові моделі техніки і модифікації технологій. Зміна поколінь техніки і технології. Технологічний спосіб виробництва. Динаміка природничо-наукових відкриттів і технічних винаходів за 300 років. Інноваційні хвилі XX ст. Структура технологічних устроїв (ТУ), що входять в індустріальний спосіб виробництва. Технологічна революція. Структура VI-го технологічного устрою (прогноз). Інноваційний прорив в технологічне майбутнє цивілізацій.

Тема 6. Економічні інновації

Економічні цикли і кризи в динаміці цивілізацій. Класифікація економічних циклів і криз: за ієрархічними рівнями економіки, її суб'єктами; за видами економічної діяльності; за тривалістю, періодом дії. Структурна динаміка економіки цивілізацій. Економічні кризи в динаміці цивілізацій та їх наслідки. Державно-монополістичний капіталізм і соціалістичне планове господарство. Мілітаризація і тоталізація економіки. Хвилі тоталізації економіки індустріального суспільства. Цикли і кризи в економіці цивілізацій XXI ст. Становлення інтегрального постіндустріального типу. Глобалізація економіки. Вектор руху поляризації в світовій економіці. Скорочення середньої тривалості економічних циклів. Механізми відтворення і інноваційного оновлення ресурсів. Структурні зрушення в економіці цивілізацій. Структура економіки цивілізацій. Структура економіки світових цивілізацій у відсотках до валового продукту. Інновації у відтворенні і поєднанні виробничих ресурсів в постіндустріальній цивілізації.

Тема 7. Інновації в соціально-політичній сфері та в духовному житті цивілізацій

Цивілізаційна динаміка соціальної стратифікації і мобільності. Стратифікація і мобільність в динаміці світових цивілізацій. Динаміка співвідношення середньодушового ВВП по цивілізаціях. Основні функції держави в системі цивілізаційних відносин. Форми політико-правового устрою в різних цивілізаціях. Частка населення миру під політичним контролем цивілізацій. Революції в цивілізаційній динаміці. Закономірності революцій в циклічній динаміці цивілізацій. Війни в структурі і динаміці цивілізацій. Напрямки розвитку інновацій у військово-політичній сфері.

Ключова роль духовної сфери в структурі і динаміці цивілізацій. Сфера духовного життя суспільства. Взаємодія сфери духовного життя суспільства з іншими сферами цивілізацій. Циклічність в динаміці культури. Динаміка системи цивілізаційних цінностей. Система цінностей як ядро генотипу глобальної цивілізації.

Тема 8. Інноваційний розвиток цивілізацій у XXI ст.

Тенденції і сценарії динаміки цивілізацій. Вчення про цикли, кризи і інновації в динаміці цивілізацій. Енергоекологічне майбутнє цивілізацій. Ноосферний підхід: інерційний і інноваційно-проривний сценарії. Соціодемографічна динаміка цивілізацій. Енергоекологічна динаміка цивілізацій. Технологічна динаміка цивілізацій. Економічна динаміка цивілізацій. Геополітична динаміка цивілізацій. Соціокультурна динаміка цивілізацій. Глобальний рейтинг інтегральної потужності провідних країн світу.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		л	сем	сп
Тема 1. Система інновацій та інноваційний розвиток	13	2	4	7
Тема 2. Мотиви і механізми інноваційного оновлення цивілізацій	13	2	4	7
Тема 3. Закономірності інноваційного оновлення цивілізацій	13	2	4	7
Тема 4. Екологічні та демографічні інновації	10	1	2	7
Тема 5. Технологічні інновації	10	1	2	7
Тема 6. Економічні інновації	13	2	4	7
Тема 7. Інновації в соціально-політичній сфері та в духовному житті цивілізацій	9	1	2	6
Тема 8. Інноваційний розвиток цивілізацій у XXI ст.	9	1	2	6
Усього годин	90	12	24	54

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	Тема 1. Система інновацій та інноваційний розвиток	4
3-4	Тема 2. Мотиви і механізми інноваційного оновлення цивілізацій	4
5-6	Тема 3. Закономірності інноваційного оновлення цивілізацій	4
7	Тема 4. Екологічні та демографічні інновації	2
8	Тема 5. Технологічні інновації	2
9-10	Тема 6. Економічні інновації	4
11	Тема 7. Інновації в соціально-політичній сфері та в духовному житті цивілізацій	2
12	Тема 8. Інноваційний розвиток цивілізацій у XXI ст.	2
	Разом	24

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Система інновацій та інноваційний розвиток	7
2.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Мотиви і механізми інноваційного оновлення цивілізацій	7
3.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Закономірності інноваційного оновлення цивілізацій	7
4.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Екологічні та демографічні інновації	7
5.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Технологічні інновації	7
6.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Економічні інновації	7
7.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Інновації в соціально-політичній сфері та в духовному житті цивілізацій	6

8.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Інноваційний розвиток цивілізацій у XXI ст.	6
	Разом	54

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачено.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – взаємодія між викладачем і аспірантом, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до аспіранта, а також самостійної та індивідуальної роботи аспіранта. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

- Під час викладення навчального матеріалу:
 - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).
- За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.
- За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння теми (**поточний контроль**) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей, **проміжний контроль** – на семінарських підсумкових заняттях або виконанням практичних завдань за темами курсу.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки аспірантів: виконання практичних завдань за темами курсу; письмова форма заліку.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Вміст залікового завдання й оцінювання відповідей на заліку: 2 теоретичних питання – по 20 балів.

У разі використання заборонених джерел на заліку аспірант на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота								Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	40 (по 20 балів за два питання)	100
10	10	10	6	6	6	6	6			
По 10 балів за виконання завдань за 1-3 темами та по 6 балів за виконання завдань за 4-8 темами (по 2 бали за кожне завдання)										

Аспірант допускається до підсумкового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав **не менше 30 балів**.

Критерії оцінювання відповідей під час проведення поточного контролю:

- **2 бали** – відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; аспірант впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи.
- **1 бал** - відповідь правильна, але неповна, непослідовна, аспірант невпевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, не вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, нечітко орієнтується в матеріалі.
- **0 балів** – відповідь відсутня або не відповідає змісту завдання.

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового контролю:

- **15-20 балів** – відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; аспірант впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи; аспірант має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.
- **10-15 балів** – відповідь правильна, послідовна, логічна, але аспірант допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі; аспірант має навички користування фактичним матеріалом.
- **5-10 балів** – аспірант не володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, допускає істотні пропуски у відповіді, не впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.
- **1-5 балів** – аспірант виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.
- **0 балів** – відповідь відсутня або не відповідає змісту завдання.

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу **Інновації в розвитку цивілізацій**: <http://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14207>

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
1 – 49	не зараховано

Використання технологій штучного інтелекту (ШІ)

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено». Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних

контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ІІІ.

2. Модель «ІІІ як асистент». Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ІІІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ІІІ як інструмент». Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ІІІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ІІІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних, проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту. Усі результати, отримані за допомогою ІІІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ІІІ. У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ІІІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ІІІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ІІІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Зарахування неформальної освіти

Здобувачі можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах, які тематично пов'язані зі змістом дисципліни і співвідносяться із загальною кількістю кредитів.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

- онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни;
- участь у сертифікованих тренінгах і семінарах, присвячених темам, дотичним до змісту навчальної дисципліни;
- сертифіковані програми за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни, проведені міжнародними організаціями чи університетами.

Умови зарахування:

- Здобувач має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення ухвалюється науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на підставі поданого пакету документів від здобувача освіти.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Довгаль О. А. Інновації в розвитку цивілізацій:: дистанційний курс // Навчально-методична праця. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2024. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14207>

Гальчинський А.С. Економічна методологія. Логіка оновлення. – К., 2019.

Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 540 с.

Гражевська Н.І. Економічні системи епохи глобальних змін. – К., 2018.

Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація). За ред. А.А. Мазаракі. – К., 2017.

Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 528 с. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17920>

Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. – Львів, 2019.

Додаткова література

Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти. – К., 2016.

Геєць В.М. Інноваційні перспективи України : [монографія] / Геєць В.М., Семиноженко В.П. – Х. : Константа, 2019. – 271 с.

Довгаль О. А. Інноваційна економіка : навчальний посібник / О. А. Довгаль, Г. В. Довгаль. –Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 156 с.

Інноваційний розвиток економіки : модель, система управління, державна політика / [Л.І. Федулова, В.П. Александрова, Ю.М. Бажал и др. ; за ред. І.Л. Федулової] ; Нац. акад. наук України, Ін-т екон. прогнозування. – К. : Основа, 2015. – 549 с.

Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: монографія / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 316 с.

Pehrsson A. *Digital Business Strategy: Content, Context and Cases*. Abingdon ; New York : Routledge, 2024. 168 p. URL: <https://www.routledge.com/Digital-Business-Strategy-Content-Context-and-Cases/Pehrsson/p/book/9781032512556>.

Lenox M. *Strategy in the Digital Age: Mastering Digital Transformation*. Stanford, CA : Stanford Business Books, 2023. 192 p. URL: <https://www.sup.org/books/business/strategy-digital-age>

Deloitte. *Global Powers of Retailing 2023: A Year of Resilience and Rising Sustainability*. 2023. URL: <https://www.deloitte.com/global/en/industries/consumer/analysis/global-powers-of-retailing.html>

Fratesi U. *Regional Policy: Theory and Practice*. Abingdon ; New York : Routledge, 2024. 414 p. URL: <https://www.routledge.com/Regional-Policy-Theory-and-Practice/Fratesi/p/book/9780815364085>

McCann P., Ortega-Argilés R. Smart specialization, regional growth and applications to European Union cohesion policy. *Regional Studies*. 2015. Vol. 49, No. 8. P. 1291–1302. DOI: <https://doi.org/10.1080/00343404.2013.799769> .

Storper M., Venables A. J. Buzz: face-to-face contact and the urban economy. *Journal of Economic Geography*. 2004. Vol. 4, No. 4. P. 351–370. DOI: <https://doi.org/10.1093/jnlecg/lbh027>.

Martin R., Sunley P. On the notion of regional economic resilience: conceptualization and explanation. *Journal of Economic Geography*. 2015. Vol. 15, No. 1. P. 1–42. DOI: <https://doi.org/10.1093/jeg/lbu015>.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

- <http://civicua.org>– електронний портал суспільних організацій України
- <http://europa.eu.int/>– електронний портал Євросоюзу
- <http://news.ft.com/>– офіційний сайт газети *FinancialTimes*
- <http://www.bank.gov.ua/>– офіційний сайт Національного банку України
- <http://www.cordis.lu/>– Європейська асоціація трансферу технологій, інновацій та промислової інформації

- <http://www.dffd.gov.ua/>– офіційний сайт Державного Фонду фундаментальних досліджень України
- <http://www.ei.com.ua/>– інформаційне агентство Експресінформ – основні фінансові індикатори України
- <http://www.europe-innova.eu/>– Європейський портал щодо ініціатив у сфері інновацій
- <http://www.imf.org/>– офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
- <http://www.kmu.gov.ua/>– урядовий портал Кабінету Міністрів України
- <http://www.me.gov.ua/>– офіційний сайт Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України
- <http://www.nttc.edu/>– Національний Центр Технологічного Трансферу (NTTC), створений Конгресом США у 1989 р.
- <http://www.osce.org/>– офіційний сайт Організації безпеки та співробітництва в Європі
- <http://www.unctad.org/>– офіційний сайт *UNCTAD*
- <http://www.worldbank.org/>– офіційний сайт Світового банку